

Handläggare: Charlotta Hedvik
Telefon: 08 508 28 941

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2012-11-20 p p16

Stockholmarnas klimatutsläpp – Skrivelse från Katarina Luhr (MP) (12/09/25).

Förvaltningens förslag till beslut

Anse Katarina Luhrs skrivelse besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

I en skrivelse från Katarina Luhr (MP) till Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås att en modell som beräknar den totala mängden utsläppta klimatgaser tas fram och används parallellt med den nu använda beräkningsmodellen av klimatutsläpp inom staden.

Den nuvarande modellen omfattar utsläpp från el samt alla fossila och biobaserade bränslen som används inom kommungränsen. Det vill säga all uppvärmning och elanvändning samt utsläppen från alla transporter och alla trafikslag inom kommungränsen. För beräkningar enligt denna modell finns det relativt god statistik att tillgå för årlig uppföljning och analyser av förändringar. Nuvarande beräkningsmetod beslutades i MHN 2009 och har använts och utvecklats sedan stadens första handlingsprogram mot växthusgaser 1996.

Förvaltningen arbetar löpande med att utveckla beräkningarna för att bättre kunna uppskatta de faktiska utsläppen. Under 2012 har förvaltningen även börjat undersöka vilka möjligheter det finns att harmonisera uppföljningen för att öka jämförbarheten med andra städer. Förvaltningen deltar i arbetet med ICLEIs nya globala standard ”Global protocol for community-scale greenhouse gas emissions”.

Städernas olika struktur och den varierande kvaliteten på indata för beräkningar gör dock att det alltid kommer vara svårt att göra jämförelser mellan olika städer.

Under de senaste åren har modeller för beräkningar av invånarnas totala klimatpåverkan utvecklats bl.a. av Naturvårdsverket. I de modellerna är utgångspunkten inte det geografiska området utan individens påverkan i form av boende, transporter och konsumtion av varor och tjänster. Då ingår utsläppen som uppstår när mat, kläder och andra varor odlas, tillverkas och transporteras samt alla resor med alla transportsätt oavsett var i världen invånarna reser. Dessa beräkningar bygger på mycket osäkra siffror eftersom det inte finns uppgifter varken på vad invånarna köper eller vart och hur de reser. Inte heller finns det underlag för att beräkna utsläpp från odling och produktion i andra delar av världen. Dessa modeller innehåller så stora osäkerheter att regelbunden uppföljning inte kan visa på några trender. Miljöförvaltningen följer utvecklingen av dessa modeller med intresse.

I miljöförvaltningens uppdrag ingår att följa upp utsläppen enligt den nuvarande modellen som omfattar utsläpp från el samt alla fossila och biobaserade bränslen som används inom kommungränsen. Uppdraget är även att ta fram planer för hur staden ska arbeta för att minska klimatpåverkan, och energieffektivisering både inom stadens egen verksamhet samt i hela staden som geografiskt område. Dessutom att öka andelen miljöbilar. Miljöförvaltningen har även genom Klimatsmarta Stockholmare i uppdrag att kommunicera klimatfrågan med invånarna. I den kommunikationen är individens klimatpåverkan i centrum, vilket innebär att både konsumtion och långväga resor ofta ingår i kommunikationen.

Ett viktigt underlag i Klimatsmarta Stockholmare är beräkningar av Stockholmarens klimatpåverkan från boende, långväga resor, vardagsresor och konsumtion av både mat, och varor. Det är framför allt med kommunikationsverktygen Klimatvågen <http://www.stockholm.se/ByggBo/Leva-Miljovanligt/Utställningar-och--evenemang/Klimatvagen/> och Klimatkontot www.stockholm.klimatkontot.se som individens totala klimatutsläpp kommuniceras. Förvaltningen har även deltagit i projektet One Tonne Life, som initierades av Vattenfall, där en Stockholmsfamiljs klimatpåverkan följs upp och kommuniceras.

Enligt miljöförvaltningens beräkningar är den genomsnittliga stockholmarens totala utsläpp av växthusgaser drygt tio ton koldioxidekvivalenter per person och år. Beräkningarna baseras i första hand på underlag från Naturvårdsverket och har

kompletterats med lokala data. Vid beräkningar av invånarnas totala utsläpp kommer det alltid finnas stora osäkerheter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är viktigt att staden arbetar med att minska utsläppen av klimatgaser såväl de som beräknas inom nuvarande systemgränser som övriga utsläpp som orsakas av stockholmarna. Det senare görs framförallt inom Klimatsmarta stockholmare där både konsumtion av mat och varor samt resor utanför kommungränsen ingår.

För att kunna fortsätta följa trenden av utsläppsminskningar är det en förutsättning att den årliga uppföljningen av utsläppen även fortsättningsvis beräknas enligt nuvarande metod. Den kan dock komma att kompletteras med ytterligare statistik.

Kan en kommun beräkna och följa upp de totala utsläppen från all konsumtion?

Svårigheten med att följa upp utsläppen från all konsumtion av varor m.m. i stället för energianvändningen inom ett geografiskt område, är främst att det inte finns data om invånarnas konsumtion. Dessutom är det mycket svårt att uppskatta vilka utsläpp som faktiskt sker vid produktion av varor över hela världen.

Den 50 procentiga skillnaden mellan de två studierna, Naturvårdsverket rapport från mars 2012 "Konsumtionsbaserade miljöindikatorer" framtagen av SCB och KTH <http://www.naturvardsverket.se/Start/Om-Naturvardsverket/Vara-publikationer/ISBN1/6400/978-91-620-6483-9/> och "Global miljöpåverkan och lokala fotavtryck – analys av fyra svenska kommuners totala konsumtion" framtagen av "COGITO – den gröna tankesmedjan" och SEI (Stockholm Environment Institute), visar på de stora osäkerheter som föreligger i analyserna av klimatutsläpp där även konsumtion av mat, varor och långväga resor ingår. Båda studierna baseras på analyser av kg CO₂e per krona av det pris slutkonsumenten får betala. T.ex. färska tomater uppskattas orsaka 0,153 kg CO₂ per kr, från odling och transporter.

I Naturvårdsverkets rapport uppskattas växthusgasutsläppen ur konsumtionsperspektivet för hela Sverige. Där uppskattas medelsvenskens utsläpp vara drygt tio ton per år och dessutom relativt oförändrade sen år 2000. De räknar med utsläpp från varor och resor/transporter både i och utanför Sveriges gränser. I rapporten framtagen av COGITO och SEI är utsläppen uppskattade till knappt 16 ton per person och år i Stockholm. Detta visar att när dessa siffror bryts ner till

lokal nivå för en kommun och uppskattningar görs för vad som konsumeras av invånarna både utanför och inom kommunen bygger de på mycket grova uppskattningar.

Stockholms stad har tidigare genomfört studier av hushållens klimatpåverkan utifrån ton per krona men inte arbetat vidare med det då osäkerheterna var så stora. T.ex. ansätts ett par märkesjeans som kan vara dubbelt så dyra som andra jeans dubbelt så hög klimatpåverkan trots att de till och med kan vara tillverkade i samma fabrik. Likadana effekter ger ökat pris på grund av miljömärkta varor. I rapporten finns ingen tydlig analys av varför utsläppen beräknas ligga på knappt 16 ton per invånare i Stockholm samtidigt som de beräknas vara drygt 13 ton i Malmö. Det framgår inte om det beror på att priserna är högre, att även icke stockholmare handlar i Stockholm eller om stockholmarna äter så mycket mer än andra.

Förvaltningen anser det inte möjligt att få fram underlag för beräkning av de totala utsläppen av stockholmarnas klimatgaser. Data av tillräckligt god kvalitet saknas för regelbunden uppföljning som kan påvisa trender. Med utgångspunkt från att det inte finns lokal data att tillgå bedömer förvaltningen dessutom att uppskattningarna är så pass grova och innehåller så stora osäkerheter att den nationella bedömningen om medelsvenskens utsläpp även borde kunna gälla för stockholmaren.

Stadens egen organisation

För att kunna följa upp stadens arbete med att minska klimatpåverkan från den egna organisationen (se utdrag ur majoritetens förslag till budget för 2013) kommer det underlätta om staden utvecklar en modell för att beräkna klimatpåverkan för de varor och tjänster som kommer att beröras.

Utdrag ur majoritetens förslag till budget för 2013:

Kommunstyrelsen ska utreda förutsättningarna, möjligheterna och kostnaderna för hur stadens egen organisation kan bli oberoende av fossila bränslen till 2030". Utredningen ska omfatta stadens egen organisation och de varor och tjänster som staden upphandlar inom den geografiska staden.

Miljöförvaltningen utgår ifrån att få vara med och utveckla en sådan beräkningsmodell för staden om det blir aktuellt.

SLUT

Bilaga

1. Skrivelse från Katarina Luhr (Mp)